

TERVEZET

**DUNAÚJVÁROS MEGYEI JOGÚ VÁROS
KÖZÉPTÁVÚ IFJÚSÁGPOLITIKAI KONCEPCIÓJA**

2005-2010

TARTALOM

1. Bevezető	3. oldal
2. Az ifjúsági korosztály Dunaújvárosban	5. oldal
3. Az önkormányzat ifjúsági területen hozott eddigi fontosabb döntései	6. oldal
4. Egészségügy, szociálpolitika	7. oldal
5. Oktatás, képzés	17. oldal
6. Szabadidő, kultúra, sport	20. oldal
7. Pályaválasztás, munkavállalás, pályaorientáció	23. oldal
8. Érdekvédelem, jog, nemzetközi kapcsolatok	25. oldal
9. Dunaújváros mint régióközpont	27. oldal
10. Összegzés	27. oldal

1. Bevezető

Az önkormányzati ifjúságpolitika jogforrása

Az önkormányzati ifjúságpolitika legmagasabb szintű jogforrása az Alkotmány, amely többek közt kimondja, hogy államunk különös gondot fordít az ifjúság létbiztonságára, oktatására és nevelésére, továbbá védelmezi az ifjúság érdekeit. Emellett számos ENSZ egyezmény (Gyermekek Jogairól Szóló Egyezmény, Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, valamint az Oktatásban Alkalmazott Megkülönböztetés Elleni Küzdelemről Szóló Egyezmény) határoz meg olyan elveket és jogokat, amelyek érvényesüléséhez szükséges az önkormányzat támogató közege is.

Az önkormányzat ifjúságpolitikai tevékenységének közvetlen jogforrása az 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról, melynek 8.§-ában a települési önkormányzat feladatai között a törvény - 1994 óta¹ - felsorolja a gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodást. Ezen belül a törvény értelmében a települési önkormányzat maga határozza meg - a lakosság igényei alapján, anyagi lehetőségeitől függően -, mely feladatokat, milyen mértékben és módon lát el. A hivatkozott önkormányzati törvény 70.§-a értelmében a megyei önkormányzatnak kötelező gondoskodnia - többek közt - gyermek- és ifjúsági jogok érvényesítésével kapcsolatos feladatokról és a gyermek- és ifjúságvédelmi szakellátásról². Ezeken kívül az adott önkormányzat ifjúságpolitikájának

¹ 1994. évi LXIII. törvény 3.§ (1) bekezdése

² 1994. évi LXIII. törvény 40.§-ával megállapított szöveg

kialakításakor a gyermekvédelmi törvény³, és a közoktatási törvény a két legfőbb vezérlő jogszabály.

A hatályos jogszabályi környezet a legfőbb hiányossága, hogy nem rendelkezik az ifjúsági korosztályok társadalmi részvételéről, azaz az élethelyzetet befolyásoló állami/önkormányzati döntéshozatali folyamatokban történő részvétel lehetőségének kereteiről. A készülő ifjúsági törvény fogja megteremteni az ifjúsági részvétel új formáit és mechanizmusait, melyek lehetővé teszik a demokratikus értékek gyakorlatban történő megismerését, az önálló, tudatos, aktív állampolgári attitűd kialakulását, a kortárs közösségi kapcsolatok bővítését. Az ifjúsággal kapcsolatos közfeladatokról, az ifjúsági társadalmi részvételéről és az ifjúsági intézményrendszerrel szóló törvény célja, hogy a fiatalok a döntéshozatal minden szintjén képesek legyenek, illetve akarjanak is beleszólni az élethelyzetüket befolyásoló folyamatokba és erre a lehetőségeik is biztosítottak legyenek. Az ifjúsági törvény elfogadásakor az Önkormányzatnak újra át kell tekintenie az ifjúsággal kapcsolatos feladatainak ellátó rendszerét.

A törvényi feladat általánosságban megfogalmazott szintje ellenére több önkormányzat kezdte meg, illetve folytatta a gyermek- és ifjúsági korosztályokhoz tartozó lakosok, az egyének számára hozzáférhető tanácsadás megszervezését életviteli, érdek- és jogérvényesítési, pályaaorientációs, családalapítási, munkavállalási, mentálhigiénés, szabadidőtöltési kérdésekben elsősorban civil szervezetek közreműködésével⁴. Így tett Dunaújváros Megyei Jogú Város önkormányzata is, amikor az utóbbi évek erőfeszítéseinek eredményeként egy megfelelően struktúrált és jól működő ifjúsági rendszert épített ki a városban.

Hazánk 2004-es európai uniós csatlakozása szintén hozott új szempontokat a települések ifjúságpolitikájában. Az Európai Unió ifjúságpolitikai iránymutatásai az ifjúsággal kapcsolatos közfeladatokról, az ifjúság társadalmi részvételéről és az ifjúsági intézményrendszerrel szóló törvény keretében érvényesíthetők. Az Európai Unióban az ifjúságpolitika nem számít közösségi politikának. Az ifjúságpolitikai területen az egyes tagállamok rendelkeznek fő felelősséggel, ám az EU már megalakulása óta figyelemmel kíséri, támogatja a nemzeti kezdeményezéseket. Az Európai Unió Bizottsága által az ifjúsági Fehér Könyvben megfogalmazottak szerint a tagállamokban a horizontális megközelítés, a nyitottság, a részvétel és a következetesség elveinek kell érvényesülnie a kormányzati és önkormányzati ifjúságpolitikában.

Mivel a törvényekből nem derül ki, hogy pontosan milyen ifjúsági feladatai vannak az önkormányzatnak, ezért alapvető, hogy az adott település önkormányzata kidolgozza a saját ifjúsági koncepcióját.

Mindezek után itt az ideje, hogy megválaszoljuk a legfontosabb kérdést: Mi a funkciója az ifjúságpolitikának, illetve az ifjúságról való önkormányzati gondolkodásnak?

Az önkormányzati ifjúságpolitika feladata, elvi alapjai

³ 1997. évi XXXI. törvény gyermek védelméről és az 1993/LXXIX. törvény a közoktatásról

⁴ Ez utóbbi feladat tekintetében kiemelkedő a Magyarországi Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodák szerepe.

Azokban az országokban, ahol a kormányzati szerepvállalás csökken, - hosszú távon Magyarországon is ez a tendencia érzékelhető - az ifjúságpolitikák jól megfigyelhető jellegzetessége az, hogy körülhatárolják az állam szerepét az ifjúsági ügyeket illetően. Ennek a szerepnek egy egészséges társadalomban a törvényi háttér, az önszerveződés lehetőségének és az anyagi források egy részének biztosítására kell korlátozódnia. A többi feladatot a helyi önkormányzatoknak és a civil társadalomnak kell megoldania.

Az önkormányzati ifjúságpolitika kulcsa egyetlen fogalom: integráció. Ez a mi esetünkben két folyamatot kell, hogy lefedjen. Az ifjúságról való koncepciózus gondolkodás feladata, hogy garantálja a fiatalokkal mint egésszel, mint komplex jelenséggel való foglalkozást, hogy ne csak mint egy-egy társadalmi probléma hordozója jelenjenek meg. Ez az egyik integrációs folyamat.

A másik kapcsolódik a döntéshozatali mechanizmushoz. Ebben a dimenzióban az integráció azt jelenti, hogy fiatalokat be kell vonni a helyi társadalmi döntésekbe és azok végrehajtásába.⁵ Ez esetünkben elsősorban azt jelenti, hogy a koncepció végrehajtásában a legfontosabb szerepet maguknak a fiataloknak, illetve szervezeteiknek kell szánni.

Az integráció két folyamata - a második, különösen - kormányzati szinten működésképtelen. Éppen ezért mindez nem is a kormány feladata kell, hogy legyen, hanem a helyi önkormányzatoké.

Az önkormányzatnak, ha meg akar felelni a kihívásoknak, kénytelen differenciáltan kezelni az egyes problémákat és nincs arra mód, hogy minden egyes kérdés tárgyalásakor megjelenjenek a fiatalok, mint szempont. Éppen ezért szükség van egy integráló (és a végrehajtást koordináló) ifjúságpolitikára vagy inkább ifjúsági stratégiára, amely garantálja, hogy az ifjúság bevonódjon a döntésekbe, vagy ha nem is vonódik be, legalább mint szempont jelen legyen. Fontos kihangsúlyozni, hogy a fiataloknak nem arra van szükségük, hogy mások képviseljék érdekeiket, vagy hogy mások oldják meg helyettük a problémáikat. Sokkal inkább arra, hogy önszerveződési lehetőségek birtokába jussanak és ezzel élni is tudjanak.

Az önkormányzati ifjúságpolitika következő fontos alapelve a decentralizáció. Ez a mi esetünkben azt jelenti, hogy a feladatokat és a forrásokat azokon a színtereken valósítsuk meg, ahol ez a leghatékonyabb megoldást jelenti. Ennek további fontos feltétele, hogy az ifjúsági célra fordítható költségvetési források legalább öt évre előre kiszámíthatóak, tervezhetőek legyenek.

Mindent összevetve az ifjúságpolitika - ha létezik ilyen egyáltalán - nem más, mint **gondolkodásmód**, melyet a döntéshozók követnek munkájuk során.

2. Az ifjúsági korosztály Dunaújvárosban

Dunaújváros Megyei Jogú Város Középtávú Ifjúságpolitikai Koncepciójának elkészítésekor az első lépésként meg kell határozni melyik az a korosztály, amelyet érint az "ifjúsági" jelző.

⁵ Nyugat-Európában már évek óta foglalkoztatja az ifjúságpolitikásokat ennek az elvnek a gyakorlatba való átültetése, több sikeres és még több sikertelen modellt dolgoztak ki.

A régi mondás szerint "mindenki annyi idős, amennyinek érzi magát". Ezt az alapvető igazságot azonban sajnos nem vehetjük alapul az érintettek körének meghatározásánál. Sokkal inkább azokat a szempontokat kell figyelembe venni, amelyek az egyes egyének életkörülményeit, társadalmi státuszát befolyásolják. Ilyen körülmények, pl.: gazdasági helyzet, munkaerő-piaci helyzet, fizetések szintje, önálló lakás, lakhatás kérdése stb. Ezek az elsősorban közgazdasági fogalmak voltak egyrészt azok, amelyek szerepet játszottak a korosztály meghatározásánál, illetve az a megfigyelhető tendencia, hogy a fiatalok egyre korábban válnak a fogyasztói társadalom tagjává, és egyre inkább kitolódik a fiatal házasoknál az első gyermek születésének - vagyis a klasszikus értelemben vett család létrejöttének - időpontja. A kérdés másik része az, hogy a koncepció megalkotása előtt és alatt is mindig egy "ifjúsági koncepcióról" beszéltünk, holott az igazán helytálló megnevezés a "gyermek- és ifjúsági" lenne.

A fent leírtakból kiindulva a gyermek- és ifjúsági korosztályt az alábbi csoportban határozhatjuk meg:

0-29 éves korig⁶

ezen belül:

gyermek korosztály:	0-14 éves korig
ifjúsági korosztály:	15-22 éves korig
fiatal felnőtt korosztály:	23-29 éves korig

A statisztikai adatok tükrében el kell mondani, hogy az érintettek köre jelentős nagyságot képvisel Dunaújváros összlakosságának tekintetében. Ezek a számok a következők:

Dunaújváros összlakossága: 53.023 fő (állandó lakos)

<i>ebből 0-14 évesek száma:</i>	<i>6.778 fő</i>
<i>15-22 évesek száma:</i>	<i>5.073 fő</i>
<i>23-29 évesek száma:</i>	<i>6.616 fő</i>
Összesen:	18.467 fő

vagyis Dunaújváros összlakosságának a **34,8%-a**

Kiegészítés:

Az adatsor drámai változásokat mutat az öt évvel ezelőtti állapotokhoz képest. A gyermek és ifjúsági, valamint fiatal felnőtt korosztály létszáma több, mint 5000 fővel csökkent városunkban, miközben az összlakosság „csak” 2500 fővel lett kevesebb. Ez azt eredményezi, hogy az egykor a fiatalok városának nevezett Dunaújvárosban a korosztály aránya a teljes lakossághoz képest 35% alá esett. Ez csak részben magyarázható a születési adatok kedvezőtlen alakulásával, markánsan megjelenik benne a város fiatalokra gyakorolt megtartó erejének csökkenése is. Az ifjúsági koncepciónak többek között az is a feladata, hogy az elérhető város jövőképét vetítse a mai fiatalok elé.

A koncepcióról általában:

⁶ E törvény alkalmazásában:
gyermek: a 0-14 éves korosztályokhoz tartozó személy,
fiatal: a 15-26 éves korosztályokhoz tartozó személy.

A koncepció által felölelt időszak meghatározásánál fontos szempont volt az, hogy középtávon hány év alatt lehet megvalósítani a felmerült feladatokat. Az összevetések végső megállapításaként "Dunaújváros Megyei Jogú Város Középtávú Ifjúsáspolitikai Koncepciója" az elfogadástól számított 5 éves időszakra készült.

Az ifjúsági terület szerteágazó volta és a koncepcióban felölelt időszak nagysága miatt a felmerülő problémák, igények és az ezekhez kapcsolódó megoldások az alábbi öt területben csoportosíthatók:

- **Egészségügy, szociálpolitika**
- **Oktatás, képzés**
- **Szabadidő, kultúra, sport**
- **Pályaválasztás, munkavállalás, lakáshelyzet**
- **Érdekvédelem, jog, nemzetközi kapcsolatok**

3. Az önkormányzat ifjúsági területen hozott eddigi fontosabb döntései

Az önkormányzat gyakorlatilag 1994-től folyamatosan figyelemmel kísérte a gyermek- és ifjúsági területen felmerülő igényeket. Az elmúlt 4 év folyamán több témát (pl.: szabadidő eltöltés lehetőségei, szociális helyzet, diákjogok, érdekvédelem stb.) tárgyalt a közgyűlés és több olyan határozat született, amely jelentős előrelépést hozott.

1994. A közgyűlés létrehozta az ifjúsági és sportbizottságot

1997. Ifjúsági főmunkatárs alkalmazása

1997. Városi Diákönkormányzat megalakítása

1998. Dunaújváros Megyei Jogú Város Közgyűlése 37/1998. (II.24.) KH számú határozatával módosította a Családsegítő Szolgálat alapító okiratát és 853235 szakfeladat számon a szolgálatot bízta meg a gyermekjóléti szolgáltatás feladatainak ellátásával

1999. Önálló ifjúsági bizottság létrehozása

2000. *Dunaújváros Ifjúságáért Közalapítvány létrehozása, az Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda működésének kezdete*

2002. *Az alsóörsi tábor bezárása, a táboroztatás új támogatási rendszerének kidolgozása*
Kábítószerügyi Egyeztető Fórum létrehozása
Újra egyesített Ifjúsági és Sportbizottság

1999 és 2003 között az önkormányzat folyamatosan növelte a kifejezetten gyermek és ifjúsági célra fordítható költségvetési keretet. (2000-ben 16 MFt, 2001-ben 16 MFt, 2002-ben 18 MFt, 2003-ban 25 MFt.) El kell mondani azonban azt, hogy figyelembe véve a gyermek- és ifjúsági korosztály nagyságát, ez az összeg elenyészőnek nevezhető, ráadásul 2004-ben abszolút értékben is csökkent az

előirányzat fő összege. (21, 4 MFt). Az ifjúsági szakfeladatra fordított önkormányzati támogatás további csökkenése már a működés alapvető feltételeit a meglévő szervezeti kereteket és a pályázati lehetőségeket veszélyezteti.

4. Egészségmegőrzés, fejlesztés

Csecsemőhalálozás

A csecsemőhalálozási arányszám lényeges változáson ment át. Az 1960-as évekre jellemző csecsemőhalálozási arányszám 40% körül volt. Pontos adataink 1975-től vannak, amikor 28,94% volt ez az arány, ami azt jelenti, hogy 1000 élveszületett gyermekből "28,94" halt meg 1 éves kora előtt. A mai csecsemőhalálozási arányszámra jellemző, hogy a nagyon kis súlyú koraszülöttek közül kerülnek ki, vagy az olyan súlyos fejlődési rendellenességgel született csecsemők halnak meg, akiket a tudomány még nem képes megmenteni.

Megbetegedések

Dunaújvárosban 12 gyermekorvosi praxis működik, vállalkozási formában. Az alapvizsgán túl (csecsemő és gyermekbetegségek szakorvosa) öt gyermekorvosnak van iskola és ifjúságvédelemből szakvizsgája. A házi gyermekorvosi és a védőnői szolgálat jelentése alapján 1998-ban 11805 gyermeket láttak el.

kor	fő
0-11 hónapos	390
1-4 éves	2062
5-14 éves	7121
15-18 éves	<u>2232</u>
	11805

Tanácsadáson történt megjelenések: 8056

Megelőző látogatás

- fokozott gondozást igénylőknél: 1447

- normál gondozottaknál: 2461

A morbiditási adatokat a légzőszervi megbetegedések nagy tömege jellemzi, főleg szezonálisak, télen a felsőlégtűti megbetegedések, nyáron az allergiás és enterális megbetegedések az uralkodók. A betegállományt kevesen veszik igénybe, részben azért, mert nagyon sok anyukának már nincs munkahelye, akinek pedig van, az félti a munkahelyét.

Gondozási feladatok a betegségcsoportok szerint történnek. Természetesen ezt a preventív munka a szűrés előzi meg. 1569 gyermeket tartanak nyilván, akik fokozott gondozást igényelnek. A szűrővizsgálatok fontosságát ma már a TB is elismeri és finanszírozza. Az újszülötteket hazaadásakor otthonukban felkeresik

(védőnők) státuszukat rögzítik. Fejlődésüket havonta ellenőrzik, egy éves kortól hat éves korig évente rögzítik.

Iskolaorvosi tevékenység

Ez olyan komplex feladatkört jelent, amely számos egészségügyi szolgáltatás és hatásterületi szakember együttműködését feltételezi. Mindezek kiemelt részét képezik a népegészségügyi feladatok ifjúság-egészségügyi ügykörének is, mely ösztársadalmi érdekeket szolgál.

Városunkban az iskola-egészségügyi ellátás szerkezetét (és működési forrásait) az alábbi táblázat szemlélteti:

3-6 éves korúak (óvoda)	Iskolaorvosi ellátás házi gyermekorvos	Iskolai védőnői ellátás körzeti védőnő	Iskolafogászati ellátás alapellátási fogorvos
A fenti forrása	iskolaeü. szerz. 50%-a	iskolaeü. szerz. 50%-a	alapellátási szerz.
6-14 éves korúak (ált. isk.)	házi gyermekorvos	körzeti védőnő	alapellátási fogorvos
A fenti forrása	iskoaleü. szerz. 50%-a	iskolaeü. szerz. 50%-a	alapellátási szerz.
14-16 éves korúak (középiskola)	ifjúságorvos	ifjúságeü. védőnő	alapellátási fogorvos
A fenti forrása	ifjúságeü. szerződés	védőnői szolg. szerz.	alapellátási szerz. (??)

Az általános iskolákban 1, 3, 5 és 7 osztályban betegségcsoportok szerinti szűrővizsgálaton kiszűrt gyermekeket szakrendelésre irányítják.

A tárgyban felmerülő feladatok között alig fordul elő kifejezetten gyógyító ellátás, a primer és szekunder egészségügyi prevenciók jelleg, illetve az általános népegészségügyi jellegű feladatok dominálnak. Az ilyen irányú feladatokra önkormányzatunk önálló intézményt tart fenn, amelynek célcsoportja elsősorban éppen az ellátásban érintett korosztály. Az **Egészségmegőrzési Központ** munkatársai napjainkban is intenzív egészségnevelési (primer prevenciók) munkát végeznek városunk általános és középiskoláiban.

A **sportiroda** 1992-ben az országban egyedülálló vizsgálatot kezdeményezett a tanulóifjúság és a fiatalok felnőtt lakosság testi fejlettségének és erőnléti (fittségi) állapotának megállapítására Dunaújvárosban.

Az eredmények feltárásán túl célként fogalmazódott meg a következtetések levonása és a feladatok meghatározása is. A program lebonyolításához az Európában egyre jobban elterjedő **EUROFIT** tesztrendszerrel használtuk fel. A rendszer lehetőséget nyújt más országok adataival való összehasonlításra is.

A vizsgálat eredményeit röviden az alábbiakban összegezzük:

- a 10-20 éves dunaújvárosi tanulók erőnléti állapota, fizikai fejlettsége hazai szinten kiemelkedő, nemzetközi összehasonlításban főként a fiatalabb korosztályokban (10-14 évesek) jó,

- az évek múlásával az eredmények növekedése nem a várt mértékű és a korábban tapasztalt fölény elmarad, vagy negatív irányba fordul,
- a többlet testnevelésben részesülők eredményei - ha nem is evidencia szinten - de jobbak.

A fentiek figyelembevételével dolgoztuk ki a 2000-ig tartó "felmérési és kutatási" programot, melynek második lépcsője az általános iskolák, harmadik lépcsője a középiskolások hosszanti (longitudinális) vizsgálata. Az utóbbiban már sor kerül összehasonlító elemzésekre is saját referencia értékeink alapján.

Az ifjúsági korosztály egészségi állapotában lényeges változás az elmúlt időszakban nem történt. A folyamatokat kettősség jellemzi: egyrészt az ifjúság egy része a kevés mozgás és a túlzott számítógép használat miatt komoly egészségi problémákkal küszködik, másrészt a Városi Sportiskola működésének köszönhetően egyre többen választják a rendszeres, versenyszerű sporttal járó életformát.

Az Egészségmegőrzési Központ és a Városi Diákönkormányzat szervezésében az oktatási intézmények hathatós együttműködésével komoly előrelépés történt az egészségnevelés és prevenció területén. Valamennyi oktatási intézménynek elkészült az egészségterve és több felvilágosító program, kampány segítette a szülők és gyermekek mentálhigiénés szemléletének fejlődését.

Az elmúlt öt évben önálló témává „fejlődött” a drog kérdés Dunaújvárosban. A Nemzeti Stratégia alapján megalakult a helyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, amely elkészített településünk drogstratégiáját, és két sikeres konferencián járta körbe a legális és illegális szerek használatának, visszaszorításának, gyógyításának és főleg a prevenció kérdéskörét.

A fentiek tükrében a megelőzés feladatai jól kirajzolódnak, amelyek az alábbiakban összegezhetők:

Mi lehet 5 év alatt az önkormányzat célja?

- **Az egészségi egyenlőtlenségek csökkentése** a gyermek- és ifjúsági korosztályban.
- Kiemelt figyelem a szociálisan vagy egészségileg hátrányt szenvedő csoportok egészségvédelmére.
- **A családok segítése** nevelő, védő funkciójuk eredményesebb betöltéséhez.
- **A gyermek- és oktatási intézmények** egészségmegőrzést, prevenciót szolgáló tárgyi, személyi, pénzügyi feltételeinek fejlesztése.
- **A gyermek- és ifjúság-egészségügy** prevenciós munkájához a törvényben előírt feltételek biztosítása: tárgyi, személyi feltételek, finanszírozás.
- **A szabadidő-szervezésben** az egészséget támogató programok ösztönzése, a szabadidő színtereinek biztosítása, ellenőrzése az ifjúság testi-lelki egészségvédelme szempontjából, valamint a gyermek- és oktatási intézmények érdekeltségének megteremtése a szabadidő-szervezés egészséges modelljeinek közvetítésében.

- **Mentálhigiénés** szemlélet és készség alakítása, kiemelt figyelem a **szenvedélybetegségek megelőzésére** mind korábbi életkortól.
- **A gyermek- és ifjúsági korosztály bevonása, motiválása** a korosztály egészségét szolgáló célkitűzések megvalósításába.
- **A kommunikáció** fejlesztése a gyermek- és oktatási intézmények, valamint az egészségügyi és szociális intézmények között a korosztály testi, lelki egészségének védelme érdekében.
- A média megnyerése az egészséget támogató alternatívák terjesztésére a gyermek- és ifjúsági korosztály körében.

Mik a célokból adódó feladatok?

- A gyermek- és oktatási intézmények egészségfejlesztésben szerzett tapasztalatainak közreadását évente, **konferencia** szervezésével és **írások anyagok**, közreadásával segítse.
- **Családnevelést** támogassa családpedagógiai szakemberek, pedagógusok, **Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat, Egészségmegőrzési Központ**, civil szervezetek, egyházak, média bevonásával **képzési programok, írott anyagok** közreadásával.
- **Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda működtetésével** segítse a városban élő fiatalok önálló életkezdését, pályaválasztását, családalapítását, információk, szolgáltatások biztosításával.
- *A Kábítószerügyi Egyeztető Fórum tevékenységén keresztül segítse a városi drogstratégia gyakorlatba való átültetését.*
- A szabadidő eltöltési lehetőségek kínálatában ösztönözze, támogassa az **egészséget szolgáló, közösségfejlesztő programokat**.
- Segítse elő olyan közösségek, klubok létrehozását, amelyek az egészséges életmódra, a környezet védelme iránti felelősségre nevelik a fiatalokat.
- **A szabadidősport anyagi és tárgyi feltételeinek fejlesztése**, felhasználásában a **gyermek- és ifjúsági korosztály testi nevelése** kapjon prioritást, biztosítva a speciális, gyógytestnevelési igények kielégítését is.
- Az intézmények közötti kommunikáció **módszer- és eszközrendszerét** dolgozza ki és működtesse, illetve találja meg a kommunikáció lehetőségét az ifjúsági korosztállyal.

Szociálpolitika

Helyzetelemzés

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. kimondja hogy "A gyermek családban történő nevelkedését segítő ellátást a gyermek családja helyzetéhez, szükségleteihez igazodóan kell nyújtani."

A szociális ellátás keretén belül Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata biztosítja a

- *rendszeres gyermekvédelmi támogatás 93.840.000,- Ft értékben (2003.)*
- *rendkívüli gyermekvédelmi támogatás 26.000.000,- Ft értékben (2003.)*

megállapítását a törvényi és a helyi 21/1998. (IV.8.) KR rendeletben foglalt előírásoknak megfelelően.

A fenti ellátások igénylése önkéntes, kérelemre indul.

Dunaújváros Megyei Jogú Város lakosainak száma: 53023 fő
- ebből 18 év alatti: 9300 fő

2003. évben rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesült 1440 gyermek. 2306 fő részesült rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban, összesen 26.000.000,- Ft összegben.

Dunaújváros Önkormányzata kiemelten kíván foglalkozni a kisgyermekes családok életkörülményeinek javításával. Szükségesnek tartja a bölcsődés korú kisgyermekek ellátási rendszerének áttekintését a szülők és a gyermekek érdekeinek, igényeinek megfelelő alternatív ellátási formák kidolgozását.

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat

A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat. Az önkormányzatnak a törvényben foglaltak szerint kell biztosítani a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokat, így

- gyermekjóléti szolgáltatást,
- gyermekek napközbeni ellátását,
- gyermekek átmeneti gondozását.

A gyermekjóléti alapellátások célja, hogy hozzájáruljon a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzéséhez.

A gyermekjóléti szolgálat gondozási tevékenysége

Családgondozásban részesült gyermekek száma: 482 fő

Családgondozásban részesült családok száma: 309 család

Alapellátás

Az alapellátás keretében családgondozásban részesült gyermekek száma 290, ez 197 család.

Ezen esetekben gyermek/család önként vállalta az együttműködést a szolgálattal. A felajánlott szolgáltatásokat elfogadták, kölcsönös együttműködés alakult ki a segítőkkel.

A leggyakrabban észlelt problémátípusok:

- több probléma együtt 43%

- alkohol	4%
- magatartási	12%
- szexuális zaklatás	2%
- iskolai hiányzás	14%
- szabálysértés	3%
- betegség	4%
- nevelési gondok	18%

Kiemelkedően magas a több probléma együttes előfordulása. Olyan családokat soroltunk ebbe a kategóriába, ahol 3 vagy több probléma jelentkezett, jellemzően a gondok közül egy mindig szociális eredetű volt.

Védelembevétel

A védelembevétel keretében biztosított családgondozás 47 gyermek esetében történt, ez 30 családot érintett.

Védelembevétel akkor történik, ha a szülő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevitelével megszüntetni nem tudja vagy nem akarja, a jegyző a gyermeket védelembe veszi.

Lakáshelyzet

A város fiataljainak szociális helyzetének és lehetőségeinek vizsgálatánál ki kell térni Dunaújváros lakáshelyzetére és az önkormányzat ezzel kapcsolatos elképzeléseire.

Dunaújvárosban jónak mondható a lakosságra vonatkozó lakásszám, amely 2,6 fő/lakás (országos átlag 2,7 fő/lakás).

Az 2001. június 28-án elfogadott bérlakás- és lakhatási koncepcióban Dunaújváros Önkormányzata állást foglalt arról, hogy - bár az önkormányzati törvény értelmében a lakásgazdálkodás nem minősül kötelezően ellátandó alapfeladatnak, - a lakhatási problémák megoldásában részt vállal.

Kiemelten kezeli a családalapítók első lakáshoz jutását:

- azoknak a tulajdont vásárló (építő) családoknak, akik megfelelő saját tőkével rendelkeznek, helyi támogatást, illetve kedvezményes áron építési telket biztosít,

- a megtakarításra nem képes fiatal családok részére bérlakásokat tart fenn,

Dunaújváros Megyei Jogú Város Közgyűlése 2002. január 1-jével lakásgazdálkodási céljai megvalósítására lakásalapot hoz létre. Az alapbevételei forrása valamennyi – 2002. január 1-jétől befolyó – lakásprivatizációs bevétele, valamint a központi költségvetésből lakáshoz jutásra és lakásfenntartásra juttatott normatív támogatás. Ez az összeg 2004-ben a bérlakások után fizetett lakbérékkel együtt megközelíti a 100 millió forintot, amely hatékony felhasználással sok fiatal lakáshelyzetén tud segíteni. A különböző államilag támogatott lakáshitel konstrukciók a stabil jövedelemmel rendelkezők számára ma már reális lehetőséget kínálnak, a nagyobb probléma az önerővel nem rendelkező fiatalok

esetében jelentkezik. A bérlakások száma az elmúlt években háromszáz alá csökkent, ami azt jelenti, hogy az ilyen megoldásra váró kb. 250 jelentkező esélyei jelentősen gyengültek.

Jelen pillanatban az önkormányzati lakáshoz juttatás folyamatából teljes mértékben kizsorzódnak a fogyatékos emberek, hiszen jelenleg az önkormányzat nem rendelkezik akadálymentes lakással. Éppen ezért az érintettek lakhatása minden esetben önerőből valósul meg. Át kellene gondolni, milyen lehetőség lenne a ma létező lakástámogatási rendszereken belül kedvezményekkel, kamattámogatással, stb. prioritást biztosítani a fogyatékos emberek lakásépítési, illetve átalakítási, akadálymentesítési szándékainak.

Összességében tehát elmondható, hogy az önkormányzat folyamatosan keresi a lakáshoz jutás problémájának megoldásait.

Egészségmegőrzési Központ

Már többször történt utalás, hivatkozás az Egészségmegőrzési Központ tevékenységére. Az intézményekkel és a polgármesteri hivatal ifjúságot érintő irodáival kooperálva kiemelkedő, magas színvonalú munkát végeznek e területen.

Tevékenységük három részre osztható:

- intézményekben tanórák és tanfolyamok tartása,
- tanácsadások, tanfolyamok, programok szervezése az Erkel kertben található központban,
- városi szintű továbbképzések szervezése, lebonyolítása gyermekeknek és pedagógusoknak.

Az Egészségmegőrzési Központ aktív szerepet vállal a drogprevenció munkájában is, és több sikeres pályázattal növelte az egészségnevelésre fordítható forrásokat városunkban.

"KontaktaBusz"

Külön említést érdemel egy nyugaton már sikeresen alkalmazott projekt, melynek lényege 3 szóban foglalható össze: **felkereső ifjúsági munka**.

Az ifjúsági szociális munkával foglalkozó szakemberek már több mint egy éve dolgoznak azon, hogy a felkereső ifjúsági munka módszertanát annak németországi és európai szakembereivel hazai környezetbe adaptálják. A "**KontaktaBusz**" a felkereső ifjúsági munka különböző aspektusait ötvözi magába: a személyes kapcsolati munkát, a fiatalok problémáinak, helyzetének ismeretét, a drogprevenciós munkát és a könnyen elérhető tanácsadást. Az ifjúság informális csoportjai körében végzett felkereső munka azon a felismerésen és elven nyugszik, hogy azok a fiatalok kerülnek legkevésbé az intézményi ellátóhálózat körébe, akiknek a leginkább szükségük lenne erre. Az ifjúsági munka és az egészségmegőrző, prevenciós munka eddig még nem került koncepciózusan egy projektben megvalósításra. A "**KontaktaBusz**" modellprojektként lehetővé teszi, hogy a két terület egy teamben, egy szakemberi

gárdában egyesüljön. A „KontaktaBusz” olyan mozgó tanácsadó szolgálat, mely azokat a helyeket keresi fel, ahol az intézményekből kiszorult, de a legális és illegális drogok által nagyon is veszélyeztetett fiatalok elsősorban tartózkodnak: a parkokat, játszótereket, utcákat.

A fent leírtakból kitűnik, hogy Dunaújváros kiterjedt szociális hálójával rendelkezik, amelynek segítségével sok rászorulóknak tud alkalmi vagy rendszeres segítséget nyújtani, de ennek ellenére vannak még hiányosságok, melyeket - az ifjúsági korosztály érdekében és védelmében is - az elkövetkezendő öt évben pótolni kell.

Mi lehet 5 év alatt az önkormányzat célja

- A szociálpolitikai ellátó rendszer továbbfejlesztése (pl.: szenvedélybetegek nappali és átmeneti gondozása),
- A szociális területen dolgozók anyagi és erkölcsi elismerésének növelése,
- Képzés, továbbképzés és szupervízió lehetőségek biztosítása,
- Preventív jellegű szolgáltatások ösztönzése, támogatása,
- A család, mint érték támogatása az ellátó rendszerben.

Mik a célokból adódó feladatok

- A szociálpolitikai ellátó rendszerben a törvény által előírt, még hiányzó elemek kiépítése (pl.: "Helyettes szülői rendszer" kiépítése, működtetése, gyerekek és családok számára átmeneti otthoni - lakásotthoni formában),
- Mobil "felkereső" hálózat kialakítása - ifjúsági munka és preventív munka ("KontaktaBusz")
- Kommunikációs hálózat fejlesztése (**Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda, Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat, Egészségmegőrzési Központ**),
 - oktatási intézmények - ifjúságvédelmi felelősök (képzés, továbbképzés, feladataik újradefiniálása),
 - családok tájékoztatása - kiadványok készítése, fórumok, konferenciák szervezése,
 - párbeszéd szakemberek és intézmények között,
 - szervezetek munkájának összehangolása, munkaközösségek létrehozása.
- Jelzőrendszer működőképessé tétele az intézményrendszerben, valamint mentori rendszer kiépítése civil szervezetek, egyházak bevonásával,
- A gyermek bűnmegelőzés érdekében a veszélyeztetettek kiszűrése, felvilágosítás a szülők és gyerekek részére,
- Erőszak elleni küzdelem, családon belüli erőszak kezeléséhez segítségnyújtás,
- Kiemelt foglalkozás a veszélyeztetett, várandós anyákkal, valamint a sérült gyermekek családjával,
- A gyermek- és ifjúsági korosztály számára programszervezés
 - nyári szabadidős programok biztosítása ifjúsági és civil szervezetek bevonásával,
 - ifjúsági közgyűlési nap szervezése a fiatalokat érintő témákban.

A lakáskérdés kapcsán felmerülő feladatok

- A képviselő-testület a lakáskonceptióban megfogalmazott elvek és a lakásmobilitási elképzelések kialakításánál és megvalósításánál adjon prioritást a korosztály tagjainak megfelelő lakhatási feltételeinek önkormányzati segítségével *teherbíró képességéhez igazítva növelje a helyi támogatásra fordított előirányzatát, mert ez a legújabb, szociálpolitikai kedvezményrel igényelhető államilag támogatott lakáshiteleknél önerőként beszámítható, ami sok fiatal család számára az azonnal lakáshoz jutás esélyét jelentheti.*

A "KontaktaBusz" projekt kapcsán felmerülő feladatok

- Az érintett hazai és külföldi szakemberek és szervezetek közös munkájának, a felkereső ifjúsági munka módszertani adaptálásának erkölcsi és anyagi támogatása.
- A módszer dunaújvárosi alkalmazási lehetőségeinek megvizsgálása, a támogatási formák kidolgozása.

Fogyatékosok esélyegyenlősége

Az 1998. évi XXVI. esélyegyenlőségi törvény elfogadásával megteremtődött a fogyatékos személyek jogainak és esélyegyenlőségének törvényi háttere. Sajnos a "hétköznapiakon", a mindennapi életben még nem érződik a hatása.

Kívánatosnak tartanánk, hogy Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata kifejezze, hogy felelősség terheli a speciális szükségletű dunaújvárosi polgárok társadalmi beilleszkedését, élethelyzetük javítását illetően.

Kerüljön előtérbe a fogyatékos gyermekek oktatása-nevelése, továbbfejlesztésének koncepciója, amely ezen felelősségvállalást az oktatás területén, konkrét, megvalósítandó célkitűzéssel rögzítené.

A célkitűzéssel egyezően a jogszabályokban foglalt előírások megvalósítása érdekében a fogyatékos állampolgárok társadalmi beilleszkedésének elősegítésére közép, illetve hosszú távú tervezésre ajánlott cselekvési programot szükséges alkotni.

A program további célja az lenne, hogy az önkormányzat vállalása alapján intézkedéseket fogalmazzon meg a fogyatékos emberek szegregációjának enyhítésére, majd az érintettek fokozatos társadalmi beilleszkedésére.

Természetesen a tervezett intézkedések elsősorban az egyes szakterületek közötti együttműködést kell, hogy tekintsék az előrelépés fontos eszközének.

Gyermekgondozás, korai fejlesztés

A fogyatékossgal élő emberek társadalmi beilleszkedésében alapvetően meghatározó folyamat, hogy a szegregáltság már a legkorábbi élethelyzettől kezdve elkerülhető legyen. Nemzetközi tapasztalatok bizonyítják, hogy a lehető legkorábbi életkorban megkezdett integráció hasznossá válik úgy a fogyatékos, mint az egészséges gyermekek számára.

Az integrációs folyamat elősegítése érdekében

- Erősíteni kell a bölcsődei-óvodai ellátás területén tapasztalható integrált nevelés gyakorlatát.
- Bővíteni, illetve erősíteni kell a korai fejlesztés hálózatát.
- Rendszeres támogatást kell biztosítani a csecsemők és gyermekek egészségmegőrzését, illetve állapotának javulását célzó szervezetek és szakemberek (ezen belül is a megfelelő számú szakemberképzést) működéséhez.
- Alternatív megoldásokat ismertető program kell, hogy milyen optimális ellátó hálózat (intézményi) szükséges a korai felismerés, korai integráció, illetve a kisgyermekkorai rehabilitáció érdekében.

Oktatás

Az esélyegyenlőségi törvény és az új építési törvény közös előírásai nyomán a közoktatási rendszer fejlesztése alapvető feltétele a fogyatékos emberek későbbi társadalmi beilleszkedésének. A KSH 1990-es népszámlálás adatainak alapján kimutatható, hogy a fogyatékos fiatalok statisztikailag kimutatható mértékben alulképzettek a nem fogyatékos kortársaikhoz képest. (Ez nem a család és a fogyatékos személy hibája. Az oktatás nem tud megfelelni felvállalt feladatának.) A felmérésekből világosan kiderül, hogy aki már az alapoknál lemarad, az a későbbiekben már csak ennek következtében is a társadalom periferiájára kerül.

Fontosnak tartanánk elsősorban bizonyos értelmi- és halmozottan fogyatékos csoportok esetében a szintentartó képzést (napközti otthonos formában), amellyel intenzív állapotromlás előzhető meg. Komoly megnyugvást és stabilitás érzést keltene a fogyatékosokban, ha ezt a feladatot az egészségügy-oktatásügy-szociális terület együttesen vállalná fel.

Szakoktatás

A normál szakoktatási iskolákat is alapvetően nyitottá kellene tenni, az adott szakmát elsajátítani képes fogyatékos fiatalok befogadására. Itt külön kitérnénk a nem fogyatékos, de valamely fajta egészségkárosodással élő fiatalokra is (pl.: astma stb.).

Foglalkoztatás

A fogyatékos emberek öfenntartásának, önmegvalósításának és társadalmi elfogadásának alapköve a munkavégzés, lehetőleg normál munkahelyen, megfelelő fizetség mellett.

Fel kell hívni a figyelmet a közhasznú épületek akadálymentes kialakítására, amelyről egyrészt az építési, másrészt az esélyegyenlőségi törvény rendelkezik. Az érintettek alkalmazása során kvalifikált munkát lehet biztosítani az önkormányzati intézmények irodáiban, hiszen ezen munkák többsége még akár kerekesszékből is végezhető, természetesen ha az illetőnek meg van hozzá a megfelelő végzettsége.

Mindazok számára, akik szellemi vagy fizikai állapotuk miatt nem képesek piacorientált munkavégzésre, de szívesen dolgoznának, fontos a már meglévő szociális munkahely fenntartása, illetve szükség szerinti bővítése.

Tömegközlekedés

A fogyatékos dunaújvárosi és környéki polgárok társadalmi beilleszkedésének egyik alapvető feltétele, hogy a mindennapi élet alapvető helyszíneire az érintettek egészséges embertársaikkal együtt, többletráfordítás nélkül jussanak el. Azon fogyatékosok, akik a városban található járműparkot nem tudják fizikai vagy szellemi állapotuk folytán igénybe venni az otthonukból történő oda-vissza utazás során, jelentős többletráfordítást igényelnek.

Halmozottan fogyatékos személyek ellátása

Jelen pillanatban a legnehezebb helyzetben azok a családok vannak, ahol halmozottan fogyatékos családtag ellátásáról kell gondoskodni.

Amennyiben a szülők nem kívánják, illetve nem tudják elhelyezni intézetben családtagjukat, úgy állandó felügyeletet kell biztosítaniuk, ami anyagi helyzetük ellehetetlenüléséhez vezet.

A helyzet megoldása érdekében fejleszteni, bővíteni kellene a már meglévő nappali ellátást biztosító intézmény férőhelyszámát, tárgyi és személyi feltételeit, illetve alapító okiratában foglaltakat.

Egyéni megoldást jelenthet a speciális házi gondozás ilyen irányú kiterjesztése, azaz szakosított ellátás során a szülőktől napközben átvállalásra kerül a fogyatékos családtag ellátása, amely mellett visszaállna a normális családi élet feltétele, megfelelő anyagi létbiztonság mellett.

5. Oktatás, képzés

Általános helyzetelemzés

Dunaújváros Megyei Jogú Város területén 1 óvodai szervezetben 16 óvodai egység, 9 alap- és 8 intézmény (amelyből 1 nem önkormányzati), és egy főiskola működik.

Az adatok tükrében méltán mondható, hogy Dunaújváros iskolaváros. Szerencsés volna, ha nem csak intézményhálózata miatt érdemelné ki városunk ezt a nevet, hanem a diákok, a fiatalok életvitele is ezt tükrözné. Folyamatosan nő a továbbtanulók az érettségizők száma, s egyre több fiatal vesz részt felsőfokú oktatásban. Városunkban jól megfigyelhető az iskolás évek folyamatos kitolása, illetve az "egy életen át való tanulás" jelensége is.

A **főiskola** 2000-től önálló intézményként működik. Nagymértékű fejlesztések, beruházások várhatóak. Az országos beiskolázásból adódóan a főiskola létszáma dinamikusan növekszik és meghaladja a 4000 főt. Ennek a főiskolás hallgatói

állománynak a város életében való megjelenése több közös erőfeszítést igényel a főiskola és a városi intézmények között.

A **középiskolák** területi beiskolázottságúak.

<u>Középiskolások létszáma</u>	5432 fő
bejáró Fejér megyéből	2250 fő
bejáró megyén kívül	650 fő
kollégista	590 fő

Törekedni kell arra, hogy a kollégistáknak minél több teret adjunk, s hogy a városi programokon való részvételük lehetőségét növeljük.

Az **általános iskoláknál** (4785 fő) megfigyelhető, hogy speciális képzések, programok jelennek meg, ami a szülőket arra készíti, hogy ne a körzetükben lévő iskolákba írassák be a gyermeküket. Jelentős a környező településekről bejáró tanulók száma (630 fő).

Az **óvodák** jelentős részénél még mindig az a tendencia érvényesül, hogy a szülők a körzetükben működő intézménybe íratják be gyermeküket. Mivel azonban egyre több óvoda jelenik meg speciális programmal, folyamatosan nő azon gyerekek száma, akik nem a lakhelyükhöz legközelebb eső óvodába járnak, ennek a jelenségnek azonban az is előidézője, hogy sok szülő igyekszik a munkahelyéhez közel eső intézmény szolgáltatásait igénybe venni.

A tanulóifjúság mindennapi élete két részre osztható: az iskolában eltöltött időre és a tanítás utáni, az iskolán kívüli "szabadidőre".

Az iskolán belüli állapotok említésekor az alábbi problémák merülnek fel: bár a főiskolák és egyetemek ontják a frissen végzett tanítókat, tanárokat, mégis úgy tűnik: egyre kevesebb fiatal kötelezi el magát e pálya iránt. Ez következménye a más állásokért kínált sokkal magasabb fizetéseknek és a nem minden esetben megfelelő munkakörülményeknek. Az alacsony bérből kifolyólag sok az a pedagógus, akinek másodállása van, s ez sajnos a délelőtti munka, a tanítás rovására mehet. Mivel a pedagógusok bérén az önkormányzat változtatni nem tud, meg kell találnunk azokat a lehetőségeket, melyek segítségével a frissdiplomás szakemberek a pályán tarthatóak (pl. kedvezmények a lakáshoz jutásnál, a pedagógusi munka kézzelfogható elismerése).

Iskolán belüli problémaként jelentkezik gyakorta a **tehetséggondozás** is. Tudjuk, hogy a városban több oktatási intézményben folyik speciális képzés az átlagon felül teljesítő gyerekeknek, de a többi iskolában a tehetséggondozást az osztályon belül kell megvalósítani. Az iskolákra inkább jellemző az, hogy a nehezebben tanuló diákokkal foglalkozik a pedagógus. Holott a tehetséggondozás megoldása is fontos volna!

A **hátrányos helyzetű** tanulók állapotának - különböző támogatási rendszerek kialakításával történő rendezése szintén az iskola berkein belül, az intézmény lehetőségeihez mérten valósul meg.

A **gyógypedagógiai** nevelés-oktatás a Móra Ferenc Általános Iskolában folyik.

A **Beszédjavító Intézet** a gyermekek beszédhibáinak korrigálásával, javításával foglalkozik.

A **Nevelési Tanácsadó Intézet** feladatai:

- A Tanulási és magatartászavarral küzdő gyermekek pszichológiai-pedagógiai vizsgálata a város és vonzaskörzetének területén.
- Iskolafejlettségi vizsgálatok elvégzése.

Az eddig leírtakból kitűnik, hogy bár színvonalas képzés folyik városunkban, mélyebbre tekintve jól látható, hogy vannak még feladatai a város oktatással foglalkozó szakembereinek.

Gyermek és Ifjúsági Mentálhigiénés Gondozó

- Elsődleges feladata Dunaújváros és környéke teljes körű gyermekneurológiai, gyermek- és ifjúságpszichiátriai ellátása.
- A mozgás- értelmi -érzékszervi halmozottan fogyatékos gyermekek korai kivizsgálása, fejlesztése, rehabilitációja. Az eltérő fejlődésű gyermekek korai kivizsgálása és irányított fejlesztése.
- 18 éven aluli lakosság lelki fejlődésének segítését, a lelki egyensúly megőrzését vagy visszaállítását célzó programok támogatása és szervezése.
- Bármilyen szempontból sérült, eltérő fejlődésű gyermekek családja és nevelőik támogatása, szülőklubok szervezése, konzultációk biztosítása.
- Előadások szervezése és tartása bölcsődékben, óvodákban, iskolákban dolgozó szakemberek számára bármilyen egészségügyi, betegségekkel, fejlődéssel kapcsolatos témakörökben.

A diákok tanórán kívül eltöltött ideje a "szabadidő". Sajnos ez a kifejezés nem a legszerencsésebb, hiszen napjaink rohanó világában ennek, az iskolán kívül eltöltött időnek nagy részét a házi feladatok elkészítése, a következő napra való felkészülés, valamint a különórákon való részvétel tölti ki. Ez nem is meglepő, mivel a továbbtanulás szempontjából a diáknak érdeke az egész napos tanulás, minden előnyével és hátrányával együtt.

Másik, az iskolával kapcsolatos, de tanulás nélküli elfoglaltság a **diákönkormányzati** munka. A város szerencsésnek mondható, mert szinte valamennyi közoktatási tanintézményben működik a diákönkormányzat. Ezek jogosítványait a közoktatási törvény írja le. A probléma abból adódik, hogy a diákönkormányzatok nem minden esetben rendelkeznek a megfelelő információkkal, így a számukra biztosított jogosítványok, lehetőségek is kihasználatlanok maradnak. Azonban van olyan iskola, melyben példaértékű az ezen a területen végzett munka. Jó volna, ha megoldásra kerülne az, hogy a már jól működő diákönkormányzatok tapasztalataikat átadják a többi, hasonló jellegű szerveződésnek (lásd.: még képzések).

A diákönkormányzati munka városi szinten is megjelenik a **Városi Diákönkormányzat (VDÖK)** keretében.

A közoktatási törvény értelmében a diákönkormányzatok mellett dolgoznak a **patronáló tanárok**. A munkájuk a diákszervezésekben nagyon fontos. Szerepük, feladatuk, jogosítványuk, és munkájuk ellentételezése mégsem tisztázott.

Az iskoláknak, mint oktatási intézménynek egyik fontos feladata a megelőzés is. A megelőző tevékenység nagy része - természetesen az osztályfőnökök mellett - a **védőnőkre** és a **gyermek- és ifjúságvédelmi felelősökre**, az **Egészségmegőrző Központra** hárul. A megelőzés egyik lehetséges módja, hogy a diákok a tanítási órákon kívül is térítésmentesen igénybe vehessék az intézmény helyiségeit (tornaterem), infrastruktúráját (számítógépek). Ennek érdekében az iskoláknak ki kellene dolgoznia egy hatékony, működőképes felügyeleti rendszert, valamint az intézmények nyitvatartása is némi módosítást igényelne.

A prevenció másik lehetséges módja az, hogy a diákok számára olyan lehetőségeket biztosítsanak a városban működő gyermek- és ifjúsági intézmények, szórakozóhelyek, melyek segítségével hasznosan tudják eltölteni a tanórán kívüli idejüket.

Az oktatáshoz kapcsolódó fontos kérdés a **pályaválasztás, pályaorientáció** is, mely a koncepcióban, a későbbiekben kerül tárgyalásra.

Az eddig leírtakban leginkább az oktatási intézményekkel kapcsolatos témák merültek fel. Nem szabad azonban elfelejtkeznünk a **képzések** nyújtotta lehetőségekről sem. Egyre inkább úgy tűnik, hogy a diákoknak az iskolában elsajátított tudás mellett szükségük van egyéb irányú ismeretek elsajátítására is. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, **hogyan szerencsés volna, ha minden tanuló az érettségig való eljutásig legalább egyszer részt vehetne olyan képzésen (tréningen), mely a mindennapi életben való eligazodáshoz nyújt segítséget a résztvevőknek.**

Egy ilyen képzésnek mindenképpen tartalmaznia kellene a **diákjogokkal** és az **állampolgári jogosítványokkal** és köteleességekkel kapcsolatos tudnivalókat. Másik nagy témakör a már korábban említett **pályaorientációs** témához kapcsolódó képzés, míg a harmadik csoportba az **önismereti, prevenció, életvezetési** témákkal foglalkozó képzések sorolhatók.

A képzések fő feladata az információátadás, s a téma a jelen ifjúságpolitikai koncepcióban megjelenő feladatokból is adódik. Egy ilyen képzésen a problémák módszertani - formális és informális - megoldási lehetőségei kínálatára nyílik lehetőség. A módszertanhoz hozzátartozik a képzéshez szükséges kiadványok elkészítése, valamint a területen dolgozó szakemberek együttműködése.

A képzéssel kapcsolatosan felmerül, hogy hol lehet megvalósítani egy ilyen, vagy ezekhez hasonló képzést a városban. **"Kell egy hely!" (Információs és Tanácsadó Iroda)**, infrastruktúra és a megvalósításhoz szükséges anyagi forrás. A helyszínen kívül a többi pályázati úton nyert pénzezből megoldható.

Ahhoz, hogy ez a munka magas színvonalon tudjon megvalósulni, nem szabad megfeledkezni arról, hogy nem csak a célcsoportoknak van szükségük ezen információk megszerzésére, hanem a velük foglalkozó szakemberek folyamatos képzésére is szükség van.

A fent leírtakból adódó feladatok

- a városi szinten működő, a diákönkormányzatokkal foglalkozó szervezetek hatékony működéséhez a megfelelő infrastrukturális háttér megteremtése;
- az intézményekben működő diákönkormányzatok egymás, illetve más szervezetekkel való kommunikációjának elősegítése (pl. Internet, meglévő elektronikus és írott médiák ifjúsági rovatainak bővítése stb.);

- a diákönkormányzatok vezetőinek városi szintű képzése (önkormányzati szervezésben, vagy más, képzéssel foglalkozó civil szervezetekkel együttműködve), illetve egyéb, országos, nemzetközi képzéseken való részvételüknek támogatása;
- segíteni kell a patronáló tanárok munkájához szükséges kedvezményrendszert (pl. órakedvezmény), díjazást (pl. "Örökmozgó - díj" bevezetése);
- ki kell dolgozni - az alábbi területekkel foglalkozó szervezetekkel együttműködve - a diákok állampolgári jogosítványokkal kapcsolatos, önismereti, prevenciós, életvezetési képzését (*Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda, Egészségmegőrzési Központ*);
- az önkormányzat feladata, hogy felkérje az illetékes szakembereket, hogy dolgozzák ki a képzés megvalósításának lehetőségét;
- meg kell találni a képzések lehetséges színhelyét;
- a főiskolás hallgatók aktív és szervezettebb bevonása a városi ifjúsági munkába.

6. Szabadidő, kultúra, sport

Helyzetelemzés

Szabadidős tevékenységnek, a bölcsődéken, óvodákon, iskolákon kívüli idő eltöltését, és a nem ezen intézmények által szervezett programokon való részvételt tekintjük.

A három témakör együttes tárgyalását számunkra az indokolta, hogy a szabadidő eltöltésének szerves részét képezik a fiatalok életében a kulturális és a sportesemények, tevékenységek.

Az óvodás és az általános iskolás korosztály tekintetében a szabadidő-eltöltés lehetőségei általában a lakóhely közvetlen környékén állnak vagy nem állnak rendelkezésre. Működnek természetesen olyan intézmények, szervezetek a városban, amelyek kifejezetten ennek a korosztálynak hoznak létre programokat nagy népszerűségnek örvendő (pl.: BKMH, MMK), de tény az, hogy a szabadidő eltöltéséhez (a szülők elfoglaltsága miatt) az otthon mellett, a játszóterek, sportolásra alkalmas pályák, illetve a parkok biztosítják elsősorban a teret. **Ilyen területek jelenleg sajnos nem állnak kellő mennyiségben és minőségben rendelkezésre a gyermekek számára, és ez különösen igaz a város lakótelepein meglévő igények és az ott található játszóterek, sportpályák száma közötti különbségre. A játszóterekről általában elmondható, hogy elavultak, sőt egyik-másik már lassan életveszélyes!!!** Az 1999. november 1-jétől életbe lépett szabványoknak a játszóterek kb. 90%-a nem felel meg.

2003-ban megkezdődött a játszóterek felújítása, illetve új, az Unió szabványának megfelelő játszóterek kialakítása.

A mai fiatalok egyre inkább kedvelt közlekedési eszköze a kerékpár. A városban jó minőségű kerékpárutak vannak (1995. 5,2 km, 1996. 8,4 km, 1999. 8,7 km). Az ilyen utakról elmondható, hogy megfelelnek a követelményeknek, de sajnos, egyelőre még mindig kevés ez a fajta úthálózat. A kerékpárral kapcsolatos másik probléma, hogy az oktatási és közintézményeknél még mindig kevés a megfelelő méretű kerékpártároló.

A városban működő intézmények és szervezetek által a gyermekek számára létrehozott programok jelentős érdeklődésre tartanak számot, de sajnos sokszor pénz hiányában az adott rendezvényekről nem sokan értesülnek.

A nyári szabadidő eltöltésének egyik fontos területe a táboroztatás.

A városban nagy népszerűségnek örvend a **napközis tábor**. A városi uszoda területén kialakított foglalkoztató és új táborhely megfelelő megoldást jelent a nyári napközis ellátásra. Az önkormányzat az alsóörsi tábor felújítására nem tudott forrásokat teremteni, így a tábort bezárta, majd elkezdte az értékesítéssel kapcsolatos tárgyalásokat. A városi központi tábor helyszínéül először Zamárdiban, majd Balatonlellén kerestünk új helyet. A Műszaki Egyetem balatonlellei komplexuma hosszú távon is kedvező megoldást jelenthet a balatoni nyaraltatásban. A bizottságok (oktatási, sport, ifjúsági) pályázati úton támogatják az intézmények, civil szervezetek által szervezett táborokat.

A közép- és főiskolás korosztály szabadidő-eltöltési szokásai jóval összetettebbek. A szabadidős tevékenységek szorosan összekapcsolódnak a fiatalok önállósodási törekvéseivel, különösen a fiatalok fogyasztói státuszának kialakulásával. Ennek megfelelően a városban a fiatalok által legfelkapottabbak a vendéglátó- és szórakozóhelyek, játéktermek, mozi. A szabadidős tevékenységeket vizsgálva elmondható, hogy a középiskolás és a főiskolás korosztályra egységesen jellemző az aktívan végzett szabadidős tevékenység, melyet elsősorban otthoni vagy nyilvános helyen történő szórakozással töltenek.

Jellemző, hogy ez a korosztály különböző rétegizléssel lép fel és nem fogad el mindenfajta programot, mégis megfigyelhető, hogy nincsenek választási lehetőségek. A kínálat a szórakozóhelyek számát illetően nagy, ezek azonban mind ugyanazt a tömegkultúrát nyújtják. *Az ifjúsági fórumok visszatérő témája, hogy jó lenne a városban egy olyan ifjúsági klub létrehozása, amelyben a fiatalok olcsón, és a maguk által szervezett programokon kapcsolódhatnának ki és szerveződéhetnek.*

Az ifjúság sportolási lehetőségeit 14 éves korig gazdagítja a Városi Sportiskola intézménye. A korábbi egyesületi utánpótlás-nevelés bázisán létrejött sportiskola ma már közel 1000 gyermek számára nyújt sportolási lehetőséget.

Mi lehet 5 év alatt az önkormányzat célja?

A célok megjelölésénél külön kezeljük az egyes területek legfontosabbnak tartott felvetéseit. A koncepció már többször hangsúlyozta e terület kiemelkedő szerepét (pl.: 9-10. oldal).

A.) Szabadidő

- Minél több információ eljuttatása a fiatalokhoz, illetve a már meglévő lehetőségek fokozottabb propagálása.
- Városi szinten célzottabb támogatási rendszer kialakítása.
- *Új közösségi színterek kialakítása és támogatása.*

B.) Sport

- A fiatalok igényeinek megfelelően kell fejleszteni a sportolásra, illetve szabadidő eltöltésére alkalmas területeket.
- **Játzóterek korszerűsítése, kosárpalánkok, pingpongasztalok stb. sportszerek telepítése!!!**
- *A rendszeres mozgás és sportolás tevékenységébe bevont fiatalok számának növelése.*

C.) Kultúra

- Az alkotóműhelyek, önszerveződések támogatása. Az információáramlás segítése.
- BKMH, MMK és más intézmények, szervezetek által szervezett ifjúsági programok segítése, támogatása.

Mik a célokból adódó feladatok?

Az alább leírt feladatok között szerepelnek olyanok is, amelyek végrehajtására az önkormányzatnál alkalmasabbnak tűnik egy-egy, az adott területtel foglalkozó **ifjúsági vagy civil szervezet**. Ezekhez a feladatokhoz a városnak elsősorban a háttérrel (anyagilag, infrastrukturális stb.) kell biztosítani, ezzel garantálva azok megvalósulását.

A.) Szabadidő

- A fiatalok körében az Internet szabad hozzáférhetővé tétele, ezáltal az információáramlás gyorsítása (sok intézményben már megvalósult).
- Általános információs kiadványok szerkesztése és ingyenes terjesztése a meglévő városi adatbázisok felhasználásával, illetve az írott és elektronikus médiákban a már meglévő rovatok bővítése (együttműködve az információs szolgáltatókat végző szervezetekkel, vállalkozásokkal, médiákkal). 1999-től már elkezdődött az együttműködés a SZEM (civil szervezet) által szerkesztett Origó információs lappal.
- **Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda tevékenységének fejlesztése** és az ifjúsági feladatokat ellátó szervezetekkel történő kapcsolattartás fejlesztése.
- Célzott, téma szerinti pályázati rendszer kialakítása a már meglévő lehetőségek mellett (pl.: táborozás, ifjúsági képzés, kortárs művészeti támogatás, rendezvénytámogatás, tanulmányok stb.)

B.) Sport

- A sportirodával együttműködve elemezni a felmérés eredményeit, illetve a szabadidő sportolásra alkalmas területek fejlesztése.
- A városi oktatási intézményekkel együttműködve biztosítani azt a lehetőséget, hogy minden intézmény sportpályája és szabadidő eltöltésre alkalmas területe nyitott legyen oktatási- és tanítási időn kívül is.
- A közlekedési kultúra és az indirekt mozgásra készítés érdekében folytatni kell a kerékpárutak kiépítését. Az oktatási és közintézményekben - vagy azok előtt - kerékpártárolók kialakítását kell megvalósítani.
- **A közgyűlésnek ütemtervet kell készíteni a játszóterek korszerűsítésére és bővítésére.**
- *A Városi Sportiskola további fejlesztése, a sportolók létszámának emelése.*

C.) Kultúra

- Az önkormányzat kezdeményezésére készüljön egy elsősorban a (passzív és aktív) kulturális igényeket felmérő kutatás, illetve párbeszéd a területen dolgozó szakemberekkel, művészekkel (fórumok rendezése, pályázatok kiírása).

- A feltárt igényekből kiindulva a kulturális palettán esetlegesen felmerülő hiányosságok pótlását célzó tanulmány készítése és támogatási rendszer kialakítása (pályázati lehetőségek, különböző önkormányzati pénzkeretek, önkormányzati segítség - ahol erre szükség van - egyéb pénzforrások eléréséhez).

7. Pályaválasztás, munkavállalás, pályaorientáció

Az **alapfokú oktatási** intézményekben általában az osztályfőnöki órák keretében történik a gyermekek pályaválasztási tájékoztatása, felkészítése.

Az Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda kínálatában pályaválasztási tanácsadás is szerepel, előzetes bejelentkezés alapján heti egy alkalommal.

A **középiskolai** oktatás folyamatosan fejlődik városunkban. A középiskolákban oktatott szakokat főként a város és környéke gazdasága igényei határozzák meg. Magas színvonalú képzés folyik azokban a középiskolákban, amelyek világbanki képzési programban vehetnek részt (Lorántffy, Rudas), továbbá a PHARE pályázaton nyertes iskolákban (Kereskedelmi és Vendéglátóipari, Hild, Dunaferri középiskolák). *2004-ben a főiskola bevonásával megkezdődött egy regionális szakképzési központ kiépítése városunkban.*

A pályakezdő munkanélküliek száma (1999-ben 327 fő, 2004 őszén 136 fő) *örvendetesen csökkent, mint ahogy városunkban a munkanélküliségi ráta is jobb az országos és megyei átlagnál (7,3%).* Itt meg kell említeni, hogy a középiskolákban beindított 5. és 6. évfolyamok sok fiatal számára hosszabbítja meg a továbbtanulás vagy munkahelykeresés idejét.

A munkanélküliség leggyakoribb okai:

- gyakorlathiány,
- rosszul választott szakma,
- továbbtanulási szándék (17 - 24 éves korig jellemző), ők általában továbbképzéseken vesznek részt, hosszasan kihasználva a "parkolási időt".

A Munkaügyi Központ elhelyezkedést elősegítő programokat szervez a pályakezdő munkanélküliek részére.

Mi lehet 5 év alatt az önkormányzat célja?

Az iskoláknak és pályaválasztási tanácsadóknak fel kell készülnie, csakúgy, mint a városnak, a Dunaferri Rt. vállalatcsoportnál várható, bizonytalan létszámú munkaerő-felesleg megjelenésére a munkaerőpiacon.

Három alapvető célkitűzés fogalmazható meg:

- Az ezen a terület dolgozó szervezetek, intézmények közötti hatékony és naprakész információ áramoltatásának kialakítása.
- Az oktatási intézményekben a pályaválasztási felelősi rendszer visszaállítása vagy hatékonyabbá tétele.
- Cégek fokozottabb bevonása az iskolai vagy iskola melletti szakképzésbe.

Mik a célokból adódó feladatok?

- Elsődlegesen információgyűjtő funkció (kamaráktól, ifjúsági és civil szervezetektől, munkaközvetítő irodáktól, önkormányzattól, Munkaügyi Központtól, cégektől, iskolai pályaválasztási felelősöktől stb.) kiemelten kezelve az EU integrációból adódó új lehetőségeket, elvárásokat.
- Másodlagosan a bejövő információk megfelelő irányú áramoltatása a területen tevékenykedő intézmények, szervezetek felé.
- Tájékoztatás, tanácsadás a fiatalok részére (megfelelő információk szolgáltatása, képzések szervezése szervezetek, intézmények bevonásával, pl.: álláskeresési technikák témában).
- Munkáltatói Almanach, illetve Középiskolai Felvételi Tájékoztató kiadása az érintettekkel közösen (pl.: iskolák, Munkaügyi Központ, kamarák stb.).
- Cégek, gyárak látogatásának szervezése olyan szervezetekkel közösen, ahol ez már folyamatosan működik.
- Állásbörze és *szakképzési kiállítás* szervezése az intézményekkel közösen középiskolások és *általános iskolások* részére évi egy alkalommal.
- Segíteni az iskolákban dolgozó pályaválasztási felelősök munkáját információkkal, képzésekkel.
- Az iskolákkal együtt a cégek, munkáltatók felé megfelelő szinten propagálni, menedzselni az intézmények szakmai gyakorlatait.

Talán a fent leírtakból is kitűnik, hogy ezen a területen a legfontosabb feladatunk az, hogy a városban élő, tanuló fiatalok hozzájuthassanak a pályaválasztáshoz, munkavállaláshoz szükséges teljes körű tájékoztatáshoz, információhoz, hogy döntésüket ez által ne befolyásolni, hanem segíteni tudjuk.

8. Érdekvédelem, jog, nemzetközi kapcsolatok

Politika, érdekképviselet

Az ifjúsági bizottság a **Városi Diákönkormányzat (VDÖK)** és a **Főiskolai Hallgatói Önkormányzat (HÖK)** vezetőit rendszeresen meghívja az üléseire tanácskozási joggal. A fenti szervezetek az iskolai diákságot fogják össze. Az iskolán kívüli civil szervezetekkel is megkezdődött a párbeszéd. Az alábbi okok miatt fontos, hogy egy **Gyermek- és Ifjúsági Érdekegyeztető Fórum (GYIÉF)** segítse az ifjúsággal kapcsolatos döntések előkészítését.

Fontosnak tartjuk kihangsúlyozni, hogy az elmúlt időszak paternalista (atyáskodó) gyakorlatával szemben itt az a korosztály kér szót, melynek képességei, felkészültsége egyaránt indokolttá teszi, hogy saját ügyeiben maga döntsön. A társadalmi szerepvállalás gyakorlatot jelent, felelősségvállalást, a közéleti szereplés pedig rutint ad az élet minden területén jelentkező feladatokban. Így a fiatalok teljes értékű polgárai lehetnek saját helyi közösségeiknek.

Az ifjúság részvételével pedig olyan **partneri viszony** alakulhat ki a fiatalok és a felnőttek társadalma között, mely a kölcsönös előnyök alapján a másik felet erőforrásként és nem problémaként tekinti.

Az IFJÚSÁGI KONCEPCIÓ fontos célja, hogy a fiatalok képviselőinek a városi közéletben megfelelő teret biztosítson. Ennek része az ifjúsági kezdeményezések szerves beépítése a városi döntéshozatali folyamatba.

A helyi ifjúsági kezdeményezéseken keresztül a fiatalok egyéni szinten is párbeszédet folytathatnak a városi közélet szereplőivel.

A fenti célok kijelöléséből a következő feladatok adódnak:

- A GYÍEF működésének nyilvánossá tétele, szakmai kapcsolattartásainak támogatása, a tevékenységi kör kiszélesítése.
- A helyi ifjúsági kezdeményezések anyagi és szakmai támogatása, európai dimenziójuk felismerése.
- Az ifjúsági korosztállyal foglalkozó városi szociális munkás hálózat kiépítése.
- A regionális, országos és nemzetközi együttműködési hálózatok az integrációs folyamatokban való jelentőségének felismerése, ezen együttműködések anyagi és politikai támogatása.

Hátrányos helyzet, kisebbségek, emberi jogok:

Fontos annak kimondása és vállalása, hogy a fenti célok és feladatok, a részvétel fenti formái minden fiatalra vonatkoznak etnikai, faji, vallási, szociális és kulturális különbségtétel nélkül.

Az európai integrációs folyamatokból adódó feladatok és lehetőségek egyaránt vonatkoznak minden magyar állampolgárra. Csak közös munkával, egymás jobb megismerésével érhetők el ezek a célok. Ezt a folyamatot segíti a nem formális oktatás és képzés tapasztalatainak hasznosítása, ezen képzési és oktatási lehetőségek kiszélesítése, mindenki számára való elérhetővé tétele. Ezen oktatási tapasztalatok egyrészt jelen vannak a városban működő szakmai civil szervezeteknél, másrészt a hazai és nemzetközi együttműködési hálózatokon keresztül kibővíthetők.

A városi IFJÚSÁGI KONCEPCIÓ célja a hátrányos helyzetű, a kisebbségekhez tartozó fiatalok fokozottabb részvételi (participációs) lehetőségeinek kidolgozása.

Az ebből adódó feladatok:

- A hátrányos helyzetű, a kisebbségekhez tartozó fiatalok városi közéletbe való bekapcsolódási lehetőségeinek kiszélesítése.
- A nem formális oktatási és képzési lehetőségek anyagi támogatása.
- Külön hangsúlyt kell, hogy kapjon a mozgáskorlátozott fiatalok a városi közéletben, kulturális és sportolási lehetőségekben való részvétele, az ehhez szükséges anyagi eszközök biztosítása, a szükséges építészeti kialakítások támogatása.

Nemzetközi kapcsolatok:

Dunaújvárosnak stratégiai szükségszerűségként is kell, hogy tekintse a nemzetközi együttműködések. A fiatalok bekapcsolása ezen nemzetközi

folyamatokba az interkulturális tapasztalatszerzés lehetőségeit biztosítja számukra, mely az integrációs folyamatokban nagy szerepet kaphat, ill. felkészíti a fiatalokat azokra az együttműködési formákra, melyek az egyesült Európát, ill. a "global village" valóságát - a globalizált világot jelentik. Az ehhez az interkulturális együttműködéshez szükséges kompetenciák elsajátítása az együttműködési formák előnyeit, nem pedig a "kultúrák harcát" tartja fontosnak, mely Európa ezen részében újra és újra tragikus aktualitásra tesz szert. A fiatalok mobilitásában mind filozófiájával, mind anyagi lehetőségeivel fontos szerepet kaphat az Európai Unió Fiatalok Európáért Programja, ill. a következő évtől beinduló "Youth 2000", valamint az Európa Tanács nemzetközi ifjúsági projekteket támogató alapja.

Az IFJÚSÁGI KONCEPCIÓ célja, hogy a nemzetközi ifjúsági és szakmai együttműködési formákat, a cseréket, testvérintézményi kapcsolatokat, hálózati együttműködésekét bátorítsa, anyagilag támogassa.

Az ebből adódó feladatok:

- A nemzetközi ifjúsági cserék bátorítása, támogatása. A cserék lebonyolításához szükséges szakmai segítségnyújtás formáinak támogatása (nemzetközi cserék lebonyolítására felkészítő képzések, a tapasztalatok összegzése).
- Az ifjúsági szervezetek nemzetközi együttműködéseinek elismerése, anyagi támogatása.
- Az ifjúsági korosztállyal foglalkozó szakmai szervezetek nemzetközi együttműködéseinek elismerése, anyagi támogatása.
- Dunaújváros testvérvárosaival kerüljön sor a fiatalok közötti kapcsolatok kialakítására.
- A diákönkormányzatok és iskolák által kialakított nemzetközi kapcsolatok fontosságának elismerése, ezen kapcsolatok anyagi támogatása.

9. Dunaújváros, mint ifjúsági régióközpont. A városi Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda (IITI).

Az IITI megvalósítását támogató szervezetek és szakemberek már évek óta külön-külön, vagy szakmai együttműködések során próbálják a szociális realitások ellenére az ifjúsági korosztályok öntevékenységét támogatni, igyekeznek azt generálni. Ez a központ az összehangolt közös munka megvalósítását jelenti majd, ebben az értelemben pedig fontos innovatív mérföldkő lehet az önkormányzati ifjúságpolitika és az ifjúsági szervezetek együttműködésében, az alulról jövő kezdeményezések támogatásában, befogadásában, a koordináció és a regionalitás közötti párbeszéd kialakításában, végső soron pedig **az ifjúsági korosztályok azon felkészülésében, hogyan tudják felelős polgárként az Európai Unióhoz való csatlakozási folyamatban régiójukat képviselni.**

Az IITI felállításában és működtetésében való együttműködés ezen szervezetek számára annak **tudatos vállalása, hogy a szubszidiaritás⁹ kialakítása csak a kooperáción, a folyamatos együttműködésen keresztül lehetséges.**

⁹ Szubszidiaritás elve: a különböző szintű döntések előkészítésénél és végrehajtásánál a megfelelő kör vegyen részt.

Az ország EU csatlakozásánál a város szempontjából nagyon fontos tényező lesz az, hogy a dunaújvárosi fiatalok milyen esélyekkel indulhatnak az akkor már minden lehetőségével nyitott Európába.

10. Összegzés:

A koncepció kialakítása folyamán a különböző területeken megfogalmazott feladatok között több olyan található, amely a létrehozás szempontjából összevonva - az egyes területek szakembereinek együttműködésével - könnyebben kezelhető. Ez azért is fontos, mert a megvalósításkor felmerülő pénzügyi igények ilyen módon csökkenthetők.

A koncepcióban megfogalmazott feladatok végrehajtása során fontos szerepet kapnak a regionális együttműködési formák.

Ezek a feladatok a következők:

- A legtöbb területen az elsők között megfogalmazott igény a megfelelő **kommunikáció, információáramoltatás** kialakítása vagy a meglévő csatornák tökéletesítése ahhoz, hogy az adott területen dolgozó szakemberek, intézmények, szervezetek párbeszéde, tapasztalatcseréje megfelelő módon kialakulhasson. A különböző területeknek természetesen megvannak a maguk csatornáit, ám vannak olyan közös pontok (pl.: Internet, írott és elektronikus médiák), ahol ezek a csatornák és a rajtuk átáramló információk összefuthatnak.
- Az információáramoltatás másik fontos része magának az ifjúsági korosztálynak, mint célcsoportnak a tájékoztatása. Több területen is felmerült tájékoztató kiadványok megjelentetésére vonatkozó igény. Az elképzelések szerint ezek a kiadványok egy közös informatív anyag formájában is megjelenhetnek az egyes területek külön-külön gondozásával. Az ilyen egyszer-egyszer megjelenő kiadvány mellett a folyamatos tájékoztatást az Internet is biztosíthatja a fiatalok számára.
- A harmadik általánosabbnak mondható igény az egyes területeken a célzott támogatási rendszer kialakítása. A rendszer lényege gyakorlatilag annyi, hogy az adott területen felmerülő feladat - legyen az akár hiánypótló, akár kiegészítő - megoldásához szükséges anyagi vagy egyéb támogatást az önkormányzat a terület költségvetésén belül önálló, célzott keretként kezeli vagy a keret erejéig a feladat megoldására pályázatot ír ki (pl.: nyári táboroztatások, intézmények szabadidős rendezvényeinek támogatása, informatív kiadvány létrehozása, új módszerek városi adaptációjának támogatása stb.).
- A szabadidő eltöltésének lehetőségeinél és az egészségügy kérdéskörénél is felmerült a városban fellelhető sportolásra alkalmas területek fejlesztése. Külön ki kell emelni a mozgáskorlátozottak helyzetét, akiknek nemhogy a megfelelő mozgási lehetőségek, de a közintézmények megközelítésének megfelelő módja sem áll rendelkezésre. Az önkormányzatnak az elkövetkezendő öt évben pótolnia kell ezt a hiányosságot.
- Egy szintén az előzőekhez kapcsolható felvetés az oktatási és tanítási időn kívül is nyitott oktatási intézmények kérdése. A megfelelő felügyelet mellett kell lehetővé tenni a diákok számára, hogy akár szervezett, akár egyéni

formában igénybe vehessék az intézmények különböző lehetőségeit. Ez azért lehet fontos, mert így a céltalan szabadidő eltöltés helyett rendezett, kultúrált körülmények között hasznos elfoglaltságot lehet biztosítani a diákoknak. A rendszer kialakításába be kell vonni az adott intézmény diákönkormányzatát is.

Dunaújváros, 2004.....

Selyem József s. k.
az ifjúsági bizottság elnöke

1. számú melléklet

2004.....
Ifjúsági Kerekasztal

Az alábbi intézmények, társadalmi szervezetek vettek részt a koncepció véleményezésén:

1. Mindannyian Mások Vagyunk Egyesület
2. Móra Ferenc Általános Iskola
3. Dunaferri Ifjúsági Szervezet
4. József Attila Általános Iskola
5. Rudas Közgazdasági Középiskola
6. Szabadidő SE
7. Ismeretterjesztő Egyesület és Népfőiskola
8. Kereskedelmi és Vendéglátóipari Középiskola
9. MK Együtt Egymásért Ifjúsági Egyesület
1. Református Egyházközösség
1. Arany János Általános Iskola
1. SZEM Baráti Kör Egyesület
1. Szilágyi Erzsébet Általános Iskola
1. Fidelitas
1. Rudas Kollégium
1. Városi Diákönkormányzat
1. MSZP Ifjúsági Bizottság
1. Széchenyi István Gimnázium
1. Munkanélküliek Egyesülete
1. MSZP Szociális Bizottság
1. Bartók Kamaraszínház és Művészetek Háza
1. Buborékok DAGYE
1. Esőemberek Szüleinek Egyesülete
1. Közösségi Klub
1. Hild Kollégium
1. Pentele SC
1. Barátság Általános Iskola

1. MEDFK Hallgatói Önkormányzat
1. Dunaferri Szakközép- és Szakmunkásképző Iskola
1. Rosti Pál Gimnázium, Általános és Szakközépiskola
1. Vörösmarty Nyugdíjas Egyesület
1. Dunaújvárosi Hírlap
1. Hild J. Szakközép- és Szakmunkásképző Iskola
1. Gárdonyi Géza Általános Iskola